

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Contra eandem rationem ostenditur, Angelos voluntates suas, &
electiones mutare posse. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

le dicere posset, ideo angelū per non recuperasse penitentiam priorem statum quia semel facti per electionem ipsius penitere non potest eo, quod inflexibilis sit; hominem autem ideo posse per penitentiam in pristinum statum restitui, quia suapte natura ipsum penitere potest facti, & ab eo, quod semel plene elegit flexibilis est. Alterum argumentum est; si vera esset prædicta propositio quam ratio illa capite præcedenti posita supponit, non recte inferret Fulgentius, ex eo quod homo posset proprijs viribus priorem bonam voluntatem resumere facilius id posse supremum Angelum efficere: nam licet homo, qui corporis mole grauatus est, id posset efficere, non recte loqueretur, Angelo etiam id possibile fore siquidem homo ab eo, quod semel voluit, potest mutari: Angelus vero ab eo quod semel elegit: flecti nequit. Supponit igitur Fulgentius, angelum etiam mutari posse, ut in directe inferat, facilius fore angelo priore bonam voluntatē resumere, quàm homini, si homo proprijs viribus eā recuperare valet.

CAPVT IV.

Contra eandem rationem ostenditur, Angelos voluntates suas, & electiones mutare posse.

Contra fundamentum præcedentis rationis non solum auctoritate, sed etiam efficacibus rationibus agere possumus, atque in primis ostendere, non solum Angelum potuisse mutare suam electionem, quam semel habuit, sed etiam de facto mutasse. Primum quidem, quia constat dæmones mutasse electionem, & iudicium, quod prius habuerant, circa mortem Christi: prius enim diabolus, cum misit in cor Iudæ, ut traderet Christum Iudeis Ioannis 13. diligenter mortem Christi procurauit: postea vero per uxorem Pilati Matthæi 27. suadere conatus est Pilato, ut Christum non crucifigeret: nam Pilato sedenti pro tribunali scripsit mulier, *Nihil tibi, & iusto illi, &c.* Respondet Caiet. in hoc ar. §. *Ad dubium contra antecedens*, quem sequuntur recentiores Thomistæ, cum dicunt Doctores allegati, angeli voluntatem esse immutabilem ab eo, quod semel indicauit, & elegit intelligendum esse de iudicio, & electione plena: dæmonem autem cum primum suasisit Iudæ, ut traderet Christum Iudeis, non plene iudicasse, nec ex plena electione illud fecisse: & ideo postea fuisse mutatum. Cæterum quis non videat, Caietanum hoc effugium sine fundamento excogitasse? Vnde namque diuinare potuit, mentem dæmonis non plene iudicasse, & elegisse, id quod circa mortem Christi primum decreuerat; sed contra ipsum ratione agamus. Aut per iudicium, & electionem plenam intelligit Caiet. eam quæ sufficiat ad peccatum mortale, & hac ratione negare non potest angelum ex plena electione, & deliberatione decreuisse, Iudam inducere ut traderet Christum Iudeis, ut manifeste constat: aut per electionem plenam intelligit eam, quæ procedit ex iudicio sine inconsiderantia alicuius circumstantiæ, & sine defectu: & sane cum ex sententia Caiet. dæmo peccauerit, primo peccato ex inconsiderantia, ut retulimus disp. 234. cap. 2. contra ipsum planè sequitur, non minus potuisse dæmonem reuocare voluntatem primi peccati, quàm illam aliam voluntatem suadendi mortem Christi.

ARTIC. II.

sti, si eam desiderauerit, & suauit non plena electione, ex aliqua inconsiderantia. Si autem voluntatem occidendi Christum reuocare potuit, quia ex defectu aliquo intellectus peccauit, cum certum sit, omne peccatum nasci, ex aliquo defectu intellectus, ut notauit disp. 231. c. 5. ex professo probandum est, 1. 2. q. 77. a. 2. efficitur, dæmonem non adhærere ex se immobilem peccato, quod ex electione commisit.

Deinde constat etiam omnes angelos qui peccarunt, mutasse priorem voluntatem, in qua creati sunt. Nam ex sententia Sancti Thomæ, quam ostendi disputatione 227. esse veriorē, omnes fuerunt in gratia, & dilectione Dei creati, & tamen deinde peccarunt, & Deum intimo odio prosequuti sunt: ergo Angeli non adhærent immobiles, rei quam semel elegerunt. Respondet fortasse aliquis, posse Angelum flecti de bono ad malum, quia hoc sine gratia Dei potest: tamen de malo ad bonum quia ad hoc eget gratia Dei. Verum hoc responsum argumentum propositio nihil obest, quia cum hic contendimus, posse Angelum flecti ab eo quod semel elegit, nec immobilem ei adhærere, loquimur non de conuersione frugis penitentis, sed de quocunque genere retractationis, ex quocunque, sine, quia quidem sufficienter tollitur in nobis adhærentia voluntatis ei, quod semel elegit: nam si de conuersione ad bonam voluntatem priorem per fructuosam penitentiam esset sermo, idem omnino de homine, quod de Angelo dicendum esset, nempe non posse ipsum penitere peccati frugis, & salutari penitentia: sed Caiet. in hoc ar. §. *Ad dubium contra antecedens*, & Ferrarientis caput. citato §. *Aduertendum tamen*, respondent doctrinam sancti Thomæ intelligendam esse de voluntate perfecta: & completæ electionis, ex perfecta iudicii apprehensione, ut ab hac electione semel facta nequeat Angelus dimoueri. Vocant autem perfectam electionem, quæ est cum indifferenter, & libertate ad malum, & bonum. Et quia Angelus in primo instanti peccare non potuit, ac proinde neque hoc modo perfecte elegit: idcirco ab ea electione dimoueri potuit. Verum hæc solutio facile refelli potest. Primum quia, Angelum non potuisse in primo instanti peccare, difficile admodum est, ut supra disputat. 237. monstrauimus. Deinde si tota ratio, ob quam Angelus non potest dimoueri ab electione, quam semel perfecte fecit, est, quia perfecta electio fit ex perfecto iudicio: eodem modo dimoueri non posset Angelus ab electione, quam semel fecit in primo instanti sine libertate peccandi, sicut ab ea, quam postea fecisset, cum hac libertate: quia etiam illa, quæ facta est in primo instanti, fuit ex plena, & facto iudicio: neque enim quicquam obstat penitentiæ, & perfectioni iudicii impotentia peccandi: alioquin nec in Deo perfectum iudicium esset, quod est absurdum: cum igitur in primo instanti Angelus perfecte, & absque inconsiderantia, & absque villo defectu intellectus elegerit bonum nunquam posset ex quacunque prauitate ab hac electione diuelli. Et sane si primus actus in Angelis, quo dilexerunt Deum, fuit naturalis, & non omnino liber, ut contendunt Doctores, qui existimant, non potuisse Angelum in primo instanti peccare: quia etiam defendunt Angelum immobilem esse ab eo, quod semel elegit.

Angelus mutauit iudicium quod prius habuerat circa mortem Christi.

13. Caiet.

14.

difficilius Angelus dimoueri posset ab illa prima voluntate, quam à quacunque alia, quæ non esset naturalis.

Quod si dicas, ideo potuisse Angelum separari ab amore, quo Deum in primo instanti dilexit, & ipsum Deum odisse, quia potuit nouiter considerare aliquas rationes, ob quas ipsum odio haberet, quas non considerauit in principio: contra hoc obijciemus, potuisse etiam Angelum peccatum suum, quod primo commisit, reuocare ex noua aliqua consideratione: tum in sententia eorum, qui dicunt, Angelum ex inconsiderantia peccasse, ex quorum numero est ipse Caiet. & Ferrar. ut vidimus disp. 234. cap. 2. contra quos nunc disputamus: sic enim posset Angelus postea considerare id, quod considerauit. Tum etiam in omni sententia: quia nullum est peccatum, quod non committatur ex defectu alicuius perfectæ considerationis, qua posset quis retrahi à peccato, ut supra dicebamus.

Deinde ex his, quæ diximus, sumitur aliud non leue argumentum contra prædictam rationem, quod vim saltē habet contra Caiet. & Ferrar. Nam si Angelus peccauit ex inconsiderantia, ut ipsi affirmant: & postea Angelus vidit, se non considerasse quod debuerat (dæmones enim credunt & tremisunt, Iacobi 2. c. 10. nec ignorare potuerunt se non considerasse quod debuerant) facile quidem habuit principium in ipso iudicio rationis, ut prauam illam electionem reuocaret utcumque & fructuosa penitentia retraheret, si Deus gratiam illi conceisset. Respondet tamen Caiet. in hoc artic. §. *Ad hoc breuiter dicitur*, Angelum quidem ex inconsiderantia peccasse: & postea, cum aduertit, cessasse in eo inconsiderantiam speculative, sed non affectiue (sic ille loquitur) hoc est, non fuisse suppletam inconsiderantiam fructuosa consideratione, quæ moueret affectum in contrarium. Respondum tamen frivolum est: argumentum enim non contendit, post peccatum ex inconsiderantia dæmonem habuisse talem considerationem, quæ moueret affectum ad penitentiam: hoc enim contra controuersiam est, cum sine gratia Dei ea haberi nequeat, gratia autem denegata sit Angelis perpetuo post primum peccatum: sed argumentum contendeat, Angelum speculative vidisse suam inconsiderantiam, ex qua peccauit: atque adeo non habuisse ex parte iudicii in peccato illo principium perpetuæ adhesionis: imo & habuisse principium, quo posset priorem electionem retrahere, cognito defectu prioris iudicii: siquidem ex sententia Doctorum, quos in primo capit. memorauimus, immutabilitas electionis in Angelis ex perfecto iudicio sine defectu prouenire debet.

Postremo, sicut supra dicebamus, cum omnis praua affectio voluntatis, etiam in angelis, procedat ex aliquo defectu in intellectu, quo quis leuius considerat ea, quæ à peccato deberent animum retrahere, quam ea quæ ad peccata movent, sequitur, ex parte iudicii, etiam in Angelis manere principium mutabilitatis ab eo, quo semel Angelus elegit: & hoc etiam in omnibus electionibus, in quibus non est peccatum, locum habet in angelis: alioquin ab honesto, quod angelus semel elegit secundum virtutem, moueri non posset sicut ab eo, quod semel prauo elegit, diuelli nequit: quod est absurdum. Imo vero si iudicium

Vasquez in 1. p. Tom. 2.

angeli ita esset perfectum semper, ut ab electione semel facta non posset mutari: sequeretur etiam, non esse in Angelo libertatem in vtramvis partem ante electionem. Nam si statim perfectio illo iudicio in vnam partem posset Angelus eligere: ita eodem modo posset facta semel electione ex illo perfecto iudicio, eam partem quam iudicauit, reuocare in contrarium: quia non videtur maior ratio, ob quam voluntas ex tali iudicio libera relinqueretur in vtramvis partem ante electionem, & non post electionem: si autem, itante perfecto illo iudicio, non posset electionem factā reuocare, sed necessario ei parti, quam elegit, adhereret: efficeretur, ut ante electionem ex illo iudicio tollatur libertas: quod est absurdum. Nam elegisse ante, aut non elegisse, non determinat voluntatem, nec tollit libertatem illius. Præsertim quod totam radicem & causam immobilis adhesionis vni parti reducunt auctores allegari, non ad electionem factam, sed ad perfectionem iudicii. Hanc rationem videtur tenuisse Scotus in 2. d. 7. q. 1. §. *Contra conclusionem istam*, hoc modo: voluntas non est causa volendi, nisi quatenus est prior secundum naturam operatione volendi: ergo tandiu eodem modo comparatur cum aliqua volitione, & obiecto, quamdiu in se ipso non variatur: sed eodem modo se habet in se post electionem, quo se habebat ante illam: ergo si antea libera erat, manebit quoque libera post electionem. Porro autē voluntatem, quatenus est principium volendi, eodem modo se habere in se ante, & post electionem, probat Scotus; quia agens, quod ex se potest varios effectus producere, eo quod vnum producat, non impeditur ab alterius productione. Adde etiam quod si voluntas post electionem in se omnino immutata, non maneret libera, hoc saltem prouenire deberet ex varia apprehensione rationis. Namque voluntas beati in se omnino immutata non manet libera, ex eo quod cognitio obiecti variata est: cognitio autem Angeli in via, siue ante electionem, siue post illam, non variatur, ergo si cum tali genere cogitationis, & iudicii libera fuit voluntas, & quam vellet partem eligeret: libera quoque manebit, ut ab electione semel facta dimoueri possit, non minus, quam antea ad vtramvis partem libera erat.

CAPVT V.

Alia causa obdurationis demonum in malo ex praua dispositione naturæ.

ALIAM causam obdurationis demonum ex parte ipsorum assignat S. Th. 4. cont. gent. c. 95. in hunc modum. Finis respectu voluntatis se habet, sicut prima principia respectu intellectus in speculatiuis: error autem in speculatiuis aliter emendari debet, quam error circa conclusiones: nam error circa conclusiones emendari potest per vera principia recte disposita in argumentatione: error autem circa principia non potest aliter tractari, & emendari, quam ablata praua dispositione, ex qua prouenit. Eodem pacto circa finem contingit in voluntate: vnusquisque enim habet desiderium naturale vltimi finis, & ita desiderium beatitudinis naturale est omni naturæ rationali: hoc autem aut illud desiderari sub ratione vltimi finis & beatitudinis, ex aliqua peculiari dispositione naturæ prouenit: id quod recte Aristot.

O o o z indi-